

Készülődés a nemzetközi gyermekévre

Megnyílt a gyermekszolidaritási alap számlája: az Állami Ifjúsági Bizottság kibocsátotta a 232-90 179-0092 számú csekket. Lehetővé vált, hogy a Föld különböző égtájain nehéz sorban élő gyermekekkel vállalt cselekvő szolidaritás jegyében a támogatásukat szolgáló alapot egyének és kollektívák is gyarapíthassák.

Jóllehet, a nemzetközi gyermekévi eseményeitől még csaknem fél esztendő választ el, a magyar nemzeti előkészítő bizottság megalakulását követően társadalmi és tömegszervezeteink hozzáálltak saját feladataik kimunkálásához.

Az Öttörőszövetség országos mozgalmat indít jövőre „A mi világunkért” címmel. Az ÁIB az Oktatási Minisztériummal olyan fórumok összehívását kezdeményezi, amelyek az iskolák és a patronáló üzemek, intézmények szakembereinek alkalmuk nyílik a gyermekek nevelésével kapcsolatos közös feladataik megbeszélésére. Az „Egy üzem — egy iskola” országos mozgalom kimagasló eredményei évről évre példát szolgáltatnak arra, hogy nemcsak az oktatási intézmények, hanem a munkahelyek is sokat tesznek a gyermekek neveléséért. Sokat tesznek a tárgyi feltételek javításáért is a helyes pályaválasztás megkönnyítéséért.

Nemcsak az állami támogatás, hanem a helyi összefogás ereje is évről évre növekszik. Jövőre az önkéntes munkával, vagy társadalmi felajánlással épülő gyermekintézményekben márványtáblák jelzik: „Épült 1979-ben, a nemzetközi gyermekévi évben.”

Különböző állami, társadalmi és tömegszervezeteink pályázatot hirdetnek felnőtteknek a nemzetközi gyermekévi alkalmából. Hivatásos és amatőr művészek vehetnek részt a fotópályázatban, gyermekeknek szóló kórusművek, meseoperák alkotására hívják fel a zeneszerzőket, és újabb mesék, novellák, drámák írására ösztönzik az írókat.

Megrendezik a nemzetközi játékiállítás, bemutatják a nemzetközi gyermekrajzpályázat legjobb munkáit. Gyermekkönyvnapokat rendeznek a könyvhéten. Az ifjúsági és gyermek tévéfilm szemlének, valamint a gyermekkórusok találkozójának ugyancsak az ENSZ által meghirdetett nemzetközi gyermekévi ad sajátos tartalmat.

Gémes Eszter:

Mindig magam

74.

Utána kenyérsütés volt nálam. Ejjel fűtöttem, a másik kerítésből hordtam a szalmát. Akkor is hallottam én kacsazavargást, de azt hittem, télem ridoznak! Hát reggel látom, négy kacsa van. Ki volt az utcai kerítés bontva, ott vitték ki. De ha talán nem járkálnak ott, mind elviszik. Maradt négy szép kacsa, az utca büszkesége. Ha ezek megmaradnak, magnak! Három tojó, egy gácer. Volt a szomszédban egy idős asszony, Feketénének hívták.

A magludaim megkopasztotta, a tollát meg nekí adtam. Meg ha kacsát vettem, azt is megkopasztotta, a tolláért. Gyűjtötte párnának. 1934-ben volt, Sándorfalván búcsú következett, nagy készítés volt nálam, mert a sok rokonság meglátogatott. Rendeltem öt kilogramm birkahúst, meg egy pár kacsát. Azt mondom Annus néni-

— Ezt a pár kacsát kopassza meg! (Ennek is felvette a tollát.) Együttal, egy pelyhezéssel, a magkacsáim is megkopaszthatná, már szórják a tollukat. Az a toll is legyen a magáé.

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

A XV. pedagógiai nyári munkából a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10 és 18 óra között.

A fotóklubok 14. szeptemberi szalonja a Bartók Béla Művelődési Központban, mindennap 10-től 18 óráig.

Ifj. Fazekas Lajos népi iparművész nádudvari fekete cserepeinek kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10-18 óráig.

Béke, ifjúság című kiállítás a VIT alkalmából fiatal amatőr alkotók festményeiből, grafikáiból, szobraiból, iparművészeti

munkáiból a Juhász Gyula Művelődési Központban, naponta 10 és 18 óra között.

Ágoston Margit grafikai kiállítása a November 7. Művelődési Központban, naponta 10-17 óráig.

Ember és olaj címmel Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása az algyői Ady Endre Művelődési Házban, naponta 10 és 18-22 óra között.

Népi hangszeres kiállítás Tápén, a Juhász Gyula Művelődési Házban, naponta 15 és 19 óra között.

Gara Mária: Kalmár Magda

Másféle szerepeket énekelt eddig. Temperamentumosabakat, erőteljesebbeket, melyekben a vitalitás szinte egyeduralgoló volt. Gara Mária — többszörösen is más.

A Hunyadiban sem énekelt, ráadásul ez a szerep külön is premier. Erkel zenéje külön világ, nekem pedig duplán oda kell most figyelnem: technikailag sem könnyű feladat Gara Mária alakítani, s ennyire lírai alkat nekem valóban kissé szokatlan. Öszintén szólva kicsit tartok a színpad nagyságától is, de mivel már énekelttem itt, tudom, jó az akusztikája, s jó néhány elődöm, mondjuk Orosz Júlia pozitív példája is előttem lebeg — és buzdít. Kifejezőbben, szuggesztívebben kell mozognom, s mivel ennél a szerepnél jóval játékosabbakat szeretek, eddig is így válogattam össze őket: át kell mentenem belőlük most úgy és annyit, amennyit csak lehet. És persze mivel ennyire eltér a korábban megszokottól, nyilván tanulni is fogok belőle, s később talán egy másik szerepben is hasznosítani tudom mindent.

Igen, a hangommal kell eljárásom egy bátor lány erkölcsi tisztaságát. Ez egyben azt jelenti, hogy eleven, hús-vér embert kell színpadra állítanom, szerelméért aggodót és egyben harcolót.

D. L.

Az új Melinda: Molnár Piroska

Néhány nappal ezelőtt még ezeken a hasábokon beszélt Bérés Ilona Melindáról, szerepéről a Bánkban. Sajnos, a véletlen közbeszólt: a szerda éjszakai próbán a színészró rosszul

lépett, és inszakadást szenvedett. Így szerepét az eddig Izidórárt próbáló Molnár Piroska veszi át, Izidórárt pedig Molnár Zsuzsa főiskolai hallgató alakítja majd.

Sokallom én, de soká tart a kacsakopasztás! Már egész estefelé, garabolyba rakva, hozza Annus néni a hat kacsát, szépen leforrázva, megkopasztva.

— Jajj! Annus néni! Csak kopasztani kellett volna, de nem elvágni a nyakukat!

— Istenem! Mit csináljak én most?

Annus néni úgy megjédt, elejtette a garabolyt, úgy reszkett, hogy hang sem jött ki a száján. Megsajnáltam. Nincs baj semmi, Annus néni! Visszabeszélem a birkahúst, holnap a búcsút kifutja a hat kacsa. Lett is belőlük sült, paprikásnak, levesnek. Jutott mindenre.

Ugyancsak ebben az esztendőben történt, hogy Schwarz malmoshoz, meg a Diamant boltoshoz betörték. A malomhoz úgy hatolt a tolvaj, hogy felmászott a raktár fölé hajló akácára, az ágról átlépett a raktártetőre, a cserepet, amit leszedett a tetőről, megállította a vízesatornán.

Nem is lehetett az nyolc-tíz cserépnél több, hiszen vékony ember kis helyen becsúszik. Mikor már a padlón volt, lement a magtárba, a magtárajtó belső vaskapcsait kikapcsolta, és nyitva állt az út. Mikor a gazdáék ezt a raktár-ajtót, ami az utcára nyílt, belülről vaskapoccsal bekapcsolták, ők még az udvari ajtó kulccsal zárták. Erre az ajtóra nem is volt szükség, mikor az utcai tárva-nyitva volt. Öt métermázsas tiszta búzát vitt ki, amit kocsihoz hordott. Mikor végzett, az ajtó belől bekapcsolta, azon az úton a padlón, a tetőn, a cserepeket visszarakta, a fán lemászott és eltávozott. Semmit a malmosok észre nem vettek. Második napon elvitte a ko-

Megkezdődtek a Hunyadi próbái

— Ne hadonásszunk ám annyira a lándzsákkal!...

— Kék úr menjen kicsit hátrább, Szürke úr lépjen följebb a lépcsőn! Úgy, ne annyira!... Jó... vársz... megy!

Ilyen és ehhez hasonló kiáltások töltik be a Dóm tere estéknél, s mikrofon segítségével szinte visszhangosra felerősítve. Közben zongora szól, telt, erőteljes akkordok. Eppen a kórus énekel.

Kiemelkedő szerepet tölt be a magyar operairadalomban Erkel Ferenc Hunyadi László című operája. S itt, Szegeden a szabadtérin még külön rang illeti meg, hiszen a felszabadulás utáni első szabadtéri 1959-ben a Hunyadi Lászlóval kezdődött meg. Idén pedig már hetedszer csendülnek fel a jól ismert melódiák. Tegnapelőtt Mikó András rendező irányításával — tőle az erőteljes utasítások — megkezdődtek a próbák. Varga Mátyás Kossuth-díjas, érdemes művész a fogadalmi templom színehez és jellegéhez nagy-szerűen illő, korhű és izléses díszletet készített a felújított szabadtéri játékok első főszereplője, Simándy József áll, miként akkor, most is: Hunyadi Lászlóként köszönti hű Rozgonyiát, ezúttal Mersei Nagy Miklóst. S itt vannak a többiek is: a Cilleit alakító Vághelyi Gábor, Karikó Teréz, aki Hunyadi Mátyást formálja meg, azután Gara nádor, vagyis Solyom Nagy Sándor, Kalmár Magda is, aki Gara Mária szerepét énekl. Egészen hét-főig övek, a Hunyadi teljes alkotógárdájáé a tér, azután hétfőn — visszatérnek a „Bánk bánosok.”

A színpad szomszédságában

A dóm előtti színpadon párhuzamosan két produkció próbál folynak. Napközben a tér környékén, az arkádok mellett és az Apáthy-kollégium udvarán nagy munka folyik, a következő előadások díszletei készülnek. Még mindig dolgoznak az asztalosok, díszletfestők, varrónők. Készül a János vitéz, az Állami Népi Együttes műsorának és a Coppéliának díszletkompozíciója. A mesterek és diákok között már másfél hónapja két művész is tevékenykedik. Novák András festőművész és Farkas Pál szobrászművész évek óta visszatérő alkotó vendégei a szabadtéri játékoknak. Novák András éppen a Hunyadi László esküjelenetének szárnyasoltárát alakította, finomította ottlétünkör, Farkas Pál pedig Koós István tervezői fantáziájában megszületett állatfigurákat formál a János vitézhez.

Novák András és Farkas Pál munka közben

Acs S. Sándor felvétele Albert László permetezi a festéket a népi együttes előadásának egyik díszletemére

Duda, tekerő, tambura

Népi hangszeresekből nyílt kiállítás a Szegedi Ünnepi Hetek rendezvényeként Tápén, a Juhász Gyula Művelődési Otthonban.

Az elmúlt századok e tájon föllelhető legjellegzetesebb zeneszerszámaikat sorakoztatták föl a kiállításon. Itt látható népünk egyik legrégebbi hangszere, a bórduda, melynek dél-alföldi változatát „embör”-nek, vagy más néven „mönycs-kefejű”-nek hívták. Európa-szerte, főként hegyi pásztorok körében általánosan ismert és kedvelt népi hangszer volt a kosfejű duda. A kiállított tekerő, vagy népies nevén nyenyere a csongrádi múzeum megbecsült darabja. Látható a Bogár László-féle citera, gazdag tambura-együttese, koldushegedű és tőkhagedű. Kiállították az egykori jó hírű tápai „citurás”, Biacsi Jelemen János tőkből készült muzsikáját, melyet hajdan szombatonként pengette az „olajos”-t, és más tápai talpalávalókat. A fából készült tarogató mellett az ugyancsak fából való klarinét már néma. A tekerőhöz hasonló formájú, hatalmas döngőtambura a kiállítás egyik legnagyobb darabja.

A fonográf, a magnó őse hengerekkel körülstrázsálva állja az idők viharát. Segítségével e tájon legelőször Vikár Béla nyelvjárakutató gyűjtött népdalokat. Mai népművészetünk jeles képviselői képekről muzsikálnak a tárlatlátogatóknak, élükön Budai Sándorral, Kádár Ferencel és Bárony Mihálylyal. Az érdekes népi hangszerkiállítást gazdag fényképanyag egészíti ki.

csival a malomba, és megörlette. A sok szép tiszta liszttel könnyen telet.

Nem olyan sok idő telt abba, az öreg Diamant ruhakereskedését is kirabolták. Ez az üzlet a községhez alól esett, a kastélykerttel határos volt. Többnyire ágyneműt, blúzokat, selyem dolgokat, zefireket árultak ott. De külön az üzletben volt egy négyméteres darab szatén, kék szín alappal, nagyon szép apró hóvirág mintával, valaki részére egy ruhára valónak eltéve, ezt is elvitték. Betörték az ajtót, a lakat volt lefeszítve, és úgy kirabolva. A csendőroket mozgósították, a kutyát kihozták, de semmi eredmény. Annyit meg tudtak állapítani, hogy a faluból nem vitték ki.

...né hozzám járt varratni. Mint a szegényebb osztály szokta, csak centizi azt a kelmet, mert mindig kevésre telik. Most hozott ...-né nagyon szép lilacsikos, zefir anyagot ágyhajra.

— Mennyi a kelme? — kérdelem.

— En nem is tudom — feleli. — Úgy hasítottam le.

Úgy elengedtem a fülem mellett, nem akadtam meg rajta. Ahogy hajtom széjjel, a belső sarokrésze saskós volt (rég, vizes).

— Hát ez hogy keveredett be? — kérdelem.

— Leejtettem a bicikliről, aztán besározódott. Nem szóltam semmit, de én már akkor rendben voltam vele, hogy a saskó meg a sár két külön fogalom. Nem is gondolkodtam róla, nem is törődtem vele. Nem olyan sok idő múlva hozzáférni nekem valók.

— Mennyi? — kérdelem.

(Folytatjuk.)